

Joan Crexell amb la família el dia del seu traspass. Per Nadal de l'any passat.

posta en tota regla per fer a Barcelona una exposició sota el títol "Catalunya amb els aliats, 1939-1945", un projecte, força detallat i que ell creia d'un doble interès: participar des del nostre país en aquesta commemoració mundial, encara que Catalunya no formés part del bàndol aliat de forma oficial, i aprofitar l'oportunitat per explicar la persecució que, en els més diversos àmbits, vivien els catalans durant aquella època: l'etapa més dura de la dictadura anticatalana del general Franco. Crexell havia comentat que el més interessant fóra de fer coincidir l'exposició amb la desfilada que s'ha de fer el 8 de maig d'enguany a Londres (50è aniversari del Dia de la Victòria). El projecte és molt detallista, i a més d'explicitar les grans àrees que hauria de tenir l'exposició (Europa, les Amèriques, Catalunya), proposa arxius, noms d'historiadors o, a més, de persones que van viure aquells moments i que encara poden aportar valuoses informacions.

El seguit d'obres que coneixem de Joan Crexell, i els inèdits comentats ací, que esperen àvidament l'edició immediata, ens ajuden a fer-nos la idea de l'amplitud d'interessos de l'autor i de la seva infatigable capacitat de treball..., capacitat de la qual alguna vegada alguns es van aprofitar. Així resulta, per exemple, de la lletra que va adreçar l'abril de 1993 a Ramon Junco, director general de Coordinació i Seguiment Sectorial de la Generalitat de Catalunya, a propòsit del llibre sobre el centenari de les Bases de Manresa, una publicació elaborada pel Departament de la Presidència a partir dels textos i les il·lustracions de l'exposició "Les Bases

Llibres, congressos, exposicions

1975: *La premsa catalana clandestina, hoy*, edició anònima d'Avui-SIC; 1976: *Sons i malsons d'un hivern passat* (contes), en edició d'autor; 1977: *Premsa catalana clandestina 1970-1977*, d'Edicions Crit; *Poesia patriòtica catalana sota la Dictadura de Primo de Rivera*, en edició d'autor; 1978: *Textos militars catalans 1924-1926*, en edició d'autor; 1979: *Paul Eluard, poemes de Resistència*, en edició d'autor; 1980: *La fi del cagaelàstics, poesia política anònima 1939-1979*, La Magrana; *Nit de Sant Joan i altres històries*, en edició d'autor; 1982: *Els fets del Palau i el Consell de Guerra a Jordi Pujol*, La Magrana; 1983: *Si és boig, que el tanquin! Poesia popular anònima 1977-1982*, El Llamp; 1984: *Origen de la bandera independentista*, El Llamp (2a edició, corregida i augmentada, 1988); 1985: inclòs en la primera *Antologia de ciència ficció catalana*, Eds. 62; 1986: *El monument a Rafael Casanova*, El Llamp; 1987: *La Caputxinada*, Eds. 62; *Premsa catalana clandestina i d'exili 1917-1938*, El Llamp; 1988: *El complot de Garraf*, de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Abadia); 1989: *A Franco, tretze poemes catalans 1939-1975*, El Llamp, *Bibliografia catalana cap a la represa 1944-1946*, en col·laboració amb Albert Manent, Abadia; 1990: *El llibre a Catalunya durant la guerra civil*, Abadia; *Exposició 50 Aniversari de l'Afusellament del president Lluís Companys*, Generalitat de Catalunya, Centre d'Història Contemporània (CHC); *IV Jornades d'Estudis Catalano-americans*, Comissió Catalunya-Amèrica, Generalitat de Catalunya, 1992; 1991: *Miscel·lània d'homenatge a Josep Benet*, Abadia; *XIVè Congrés Internacional de Vexil·lologia* (per aparèixer); 1992: *La "manifestació" de capellans de 1966*, Abadia; *Exposició Les Bases de Manresa i Cent Anys de Catalanisme*, Generalitat de Catalunya (CHC); *Primeres Jornades d'Història de la Premsa Catalana*, Sant Cugat (per aparèixer); *V Jornades de lengua y literatura catalana, gallega y vasca*, Madrid (per aparèixer); 1993: *La Bandera Catalana de l'Ajuntament*, edició d'autor; 1994: *Nacionalisme i Jocs Olímpics del 92*, Columna; *L'Agrupació de Metges Catalans a l'exili (1944-1946)*, edició d'autor; *Sobre els OVNIS*, edició d'autor; *Bibliografia dels anys més difícils*, amb Albert Manent, Abadia.

X. B.

de Manresa 1892-1992. Cent Anys de Catalanisme", en la qual havia treballat Crexell tal com consta a la pàgina de crèdits. Com que ningú no li havia dit que se'n faria un llibre, Crexell escriu: "Un cop més queda clar que se m'ha marginat en la part final de l'elaboració de documentació sobre el centenari de les Bases: d'ençà que es va obrir l'exposició i fins al 31 de desembre, que és quan s'acabava el meu contracte. Dic això de la marginació, perquè ja us ho havia dit personalment abans de la inauguració de la dita exposició i també ho vaig dir, per carta, al senyor Pujol i Figa, que és qui em va contractar. Aquesta marginació, repeteixo, és un fet, ja que, a més, em vaig assabentar de l'acte final del centenari al Palau de la Música. Segon, i molt més greu: he vist que hi ha textos fets per mi —en tinc els originals que ho proven— que en el llibre figuren com a fets per una altra persona".

Sortosament per a tots nosaltres Joan Crexell mai no es va aturar davant l'adotzenament de la maquinària político-administrativa. Esperem, si més no, que aquesta maquinària no aturi ara l'edició dels seus treballs pòstums. **Xavier Borràs**